

П Р И Л О Г - С Е К А В А Њ А

Од Митре А. Ангеловски - Саве р. 1920 г. во с. Брајчино, пензионер со стан на Бул. Кочо Рацин бр. 38/13 Скопје. 5-МАРТ 1984

Прилогот го давам за Науме Веслиовски - Овчаро од с. Златари ресенско. Да се пишува и раскажува за ликот и карактерните особини на Овчарот, макар да изминале повеќе од 45 години, кесе потрудам да го напишам - прикажам она што ми останало во сеќавање. Овчаро како бронзана силуета стои пред моите мисли, црнопурен снажен младич, снажен и избилен но четопати насмејан лик, весел го ден и приступачен за секого.

Со Овчаро за прв пат се сретнав во Јули 1943 год. во логорот "Ломје" на пл. Галичица, нашата група пристигна од одредот Гоце Делчев од пл. Калојзана над с. Брајчино. Во групата беа: Мајски, Коки, Бустрик, Мичо, Гога и др. Тамо ме повика Мичо рече ме барат во Штабот кој беше на крај под дабовата сенка, првин ме распитваше Свештарот, рече дека се решени да се борат против тиранијата душманот на Македонскиот народ, дека се изложени на маки и тешкотии и дека се спремни за слободата и својот живот да го дадат и тн. реко³ дека сум спремен на две да чинам штом су дошол овде. Овчаро рече: "овој бил печен заво партизани."

Овчарот беше даровит тактичар во командовање, беше видна фигура кој се истакна во борбите против окупаторите во Преспа во западна Македонија, Фебруарскиот поход, како и борбите со третата Македонска ударна бригада. Тамо се разделивме после првото заседание на АСНОМ Август 1944 год.

За ликот за умешното храбро раководење на Овчаро не само ќе зборуват неговите соборци и населенијата каде што се водени борби туку во многу документи на окупаторот стојат посебни признанија за Овчаро и за неговата единица која е популарно позната како Овчаровци.

Во Овчаровиот батаљон постојано се изградуваа се нови и нови војно-политички раководства, од дирекното умешно раководење се создадова видни херои, на Југославија.

Со првото среќавање во логорот Ломје, Штабот Свештаро рече: ти момче кего носеш името на еден наш другар кој храбро загина од Италијанскиот окупатор, се викаше Саве во иднина ти нема никој да го кажваш правото име кесе викаш Саве, миго честитаја сите од Штабот: Свештаро, Мајски, Платник?, Војводата и Овчаро. Јас дојдов без оружје во Партизани, наредниот ден Овчаро ми даде една Француска пушка, бес кундак со исечена цев, јас а подмачкав со мрсотија и а ставив на чепорошки да стои на сонце. Овчаро намина па ме запраша: што ќе биде со ова рџосан⁴ реков ово е наше ново противу-авионско оружје! весело се насмеја и замина а заврте главата задоволен.

Митре

Поизвршените подготовки и добиените директиви Одредо „Даме Груев“ го напуште логорот и се упати да мине границата во правец на Дебарца, Овчаро дента одредил борци кој ќе врше обезбедување на граница додека измини Одредот, беше наредено да се запази на строга дисциплина. Тој што одеше во килоната испред мене штом стигнавме на граница залегна на левата страна, јас одма залегнав донего со исечената пушка. Се даде знак, се повлекохме от како измина колоната.

Овчаро разбра дека држев и јас стража на граница па ме праша: „добро бре Саве кој те одреди тебе да држиш ст ража? никој реков го видов другарми како фати пусија и јас одма се наместив донего, рече: ама ако опалеше со овој манзе пузер ќе станеше, планината кесе запалеше, задоволно се насмеја добар си .му станав симпатичен со своите постаки.

Додека Одредо „Даме Груев“ крстареше низ Дебарца и малесија постојано ме одредуваше да одам во патрола заедно со Агрон студент од Албанија, вршевме набавки за потребите на Одредот, од с. Годивје нашата патрола донесе две бојни пушки, тогај Овчаро рече: Саве ти задржија новата затебе а тој манзеро ќе го дадеме на некој нови борци.

Потова одредо прерасна во Прв батаљон „Мирче Ацев“ зак по капитулацијата на Италија нашио батаљон влезе во Кичево вечерта беа одредени ударни групи во градот, јас бев во групата на Добри водич ни беше Лито од Кичево. Требаше блиските соработници на окупаторот да ги водиме во касрната. При вршење на задачите јас еден го убив, а за доброто и храбро држање при вршење на задачите, „Свештаро“ и „Овчаро“ со пимена наредба се читаше пред стројот на единицата со која беше пофален, Саве.

Дена Овчаро ми даде нов пушко-митролез таљански и ме пушти со една десетина да држиме стража на хидроцентралата Кичево, со враќањето во Дебарца Овчаро со десетината ме одреди да држиме стража на Сатеска према Струга, тука заробимев една лека кола која а испратимев во Главнио Штаб Црвена вода. За кусо време а браневме слободната територија на Дебарца.

Батаљонот „Мирче Ацев“ влез преку граница во акција, де нта Овчаро ме постави со пушкомитролезот да бидам на стража, кога наиде Бугарска војска према нас со еден рафал го покосив челниот падна, другите се разбега, Батаљонот се повлече по планината БабаСач, кога ме повлекуваше мене му казав дека има еден убиен, ојдомев муго зедомев оружјето и документите.

Батаљонот замина во акција на Демирхисар и Поречието, овде ситуацијата за нас нашето снабдување беше мошне лоша, поради немање врска со позадината, се искачимев на бачилата под Солунска Глава времето беше лошо дош и магла, тука Овчаро се разболе, бешекрај на Септевре и пичеток на октомври 1943 год. Бевме приморани од селските воденици над с. Крапа бродско да земиме брашно го носевме на бачило кај што имаше фурни тамо јас месив две фурни леб и месо од овчарите та се закрепил со храна батаљонот. Потова ~~кв~~ се упативме преку Поречието и Демирхисарско во Преспа, во с. Брајчино се сретнаме со одредо "Гоце Делчев" и со курјерите на Главнио Штаб што беа пристиганати во Преспа, казаја за борбите со Балистите и Германците кај с. Кленоец и за Енглеската Мисија што пристигнала при Главнио Штаб во Дебарца.

От како се одмориве и нахранивме, заминавме преку преспанското Езеро и преку Галичица во Албанска територија, тамо бевме гости на Албанските партизани од Поградец влеговме а от кај Горна Белица се вративме. На заминување од едно Албанско село каде ~~си~~ задржале по потреба заробени Тањански војници, во разговор со нив ги прашав што ќе праве кога ќе завршат работата кај газдата? тие двајцата одговара со газдата сме готови речетому на вашио командант двајцата да дојдиде со вас. го прашав овчаро рече ако можите да се разбирате нека дојде и така добивме уште двајца добри борци на нашата страна, кој оста-наја во нашите редови се до ослободувањето на Битола Ноември 1944 Г.

Со идењето во Дебарца го предадов пушкомитролезот и зедов Енглески афтомат, меѓу другата опрема од Сојузниците добивме и нагазни мини, со кратки упаства се запозна минерската група, Овчаро мене ме одреди да бидам во минерската група од 6 борци а минери бевме само јас и Цветан. Задатакот беше да го минираме Германскиот воз од Битола за Скопје, место за акција меѓу с. Бџомила и Т. Велес тамо се поврзавме со железничаро Петре, акцијата беше успешно изведена. Со враќањето во Дебарца бригадата беше заминала за Грција во Кошуф пл.

Нашата група по трагата на бригадата преку Галичица, Пелистер, Кајмакчалан стигна на Кошуф во с. Ноти се прикључивме на ~~наше~~ батаљон "Стиф Наумов". Утредента Овчаро ме одреди да одам во патрола со еден Бугарски војник штотуку се предале на Партизаните за да испитаме стањето на границата и селата од каде се предадова бугарите.

Совраќањето од патрола Овчаро ме одреди во ударната група што напаѓа на Бугарскиот граничен участак во с. Коњско гевгелисмо. По завршената акција Овчаро ме одреди за делегат на Првиот Младински Когрес кој се одржа во с. Фуштани Егејска Македонија.

Потоа бев назначен за пом. политком на чета во батаљонот "Стиф Наумов".

Веке се прават подготовки за февруарскиот похот, нашиот ~~бхи~~ батаљон и батаљонот Христо Ботев со придружба на членови на Н.В. Енглеската мисија и др. да замине на Козјак за да се формира III-^{ТА} Бригада, во меѓувреме двајца борци дизертираја. Со заминувањето низ селата према реката Вардар а минавме на скела, Овчаро ме одреди во заштитница и рече: "Пази добро Саве Ако овде некој ни изостани и не провали во ова равница на Солунско поле има опасност да настрада целата единица." Штом го изминавме Вардар и Цадето на одредено место единиците направија краток одмор.

Штом колоната киниса, гледам еден се враќа назад, го запре¹³ и тихо го прашав зашто се враќа? Ми одговори пак тихо, сојката си палам. Јас ништо него разбирам со еден борец го спроведод до Овчаро. наредната почивка по нашио телефон јавиа Саве напре!
Отидов до Овчаро тој ме гледа и се смее ми вели што беше работата човекот што го спроведе? Реков колоната кога тргна тој се враќаше назад го заставав и го питам каде се враќа нешто ми одговараше но замене неми беше разбирливо ми беше сомнителен затоа го спроведов. си помислив овој баш овде сака нешто да забуши. Ама тој ти рекол сојчето си палам а така нешто слично ми зборвеше но јас немуго разбира, а знаш ли што значи тоа? реко не сакал дасиго побара ношчето пак весело се насмеја ама ние неим разбираме на овие од гевгелиско.

При заминување на мостот на реката Брегалница Темпо и Апостолски на "Овчаро" му рекоа да одредиш Јака ударна група за завземање на мостот. Овчаро ми го даде селанецот што ни беше водич и ми рече: ако некој на мостот ве заустави со стој вие даму одговорите со свои и да несе зауставате, јас одев со водичот помене идеше Јордан, понего Панде на Овчаро сите наоружани со Аџтомати, мосто беше совладан додека се завртив да ја совладаме стражата, водичот ми побегна и се сокри позат кукте, така нашите единици со убрзан марш се упатија кон с. Пресека кочанско.

Во нападот со Третата ударна бригада на рудниците Пробиштип, Овчаро ме одреди мене и Берто во ударна група минери и ми рече: "Саве ти ќе бидиш одговорен, вашата задача е мошне од големо значење, вие кетреба да го погодите непријателот токму во срцето ќе треба да ја минирате мелницата на рудата, затоа ќе земите некој од работниците што знае точно каде се најдува, така беше извршена задачата, беше минирана мелницата, флотацијата беше во застој за повеќе време. ова акција беше Март 1944 год.

За напад на градот Кратово беа вршени целосно прецизни подготовки и припреми на теренот, секоја ударна група настушаи по однапре предвиденијот план, таквите подготовки придонесоа без

жртви и човечки загубу, Јас бев одговоре на нашиот ударна група од 5 борци, по извшување на нашиот задатак се упативме кон соседната група а потоа предававме рапорт на "Овчаро" на одредено место.

После нападод на Кратовоо отпочна и Пролетната непријателска офанзива каде одступавме према Власотинци НРС. На планината ЦрноОК босиградско нашите единици беа опколени од повеќе страни падна одлука Овчаравио батаљон прв дасе пробова низ блокадата оваа задача Овчаро а прихвати и сите како еден со брз и хитар јуриш се про-бимев низ обракот и успеавме да се извлечат останалите снаги.

Од Власотинце "Овчаро" ме одреди со една десетина да заминам во с.Преслап и од Команда место да земам 6 селани за водичи. со пристигањето до селото ^ивдовме дека Команда места води борба со Бугарска војска, селаните се евакуират во планината а нашите единици веќе пристигнаја на пл.Станикин Крст НРС. и стапија во борба со Бугарската војска, "Овчаро" овде се проби низ Бугарските положаи со 2 чети едната чета остана со бригадата поделена по разни задачи.

Смелоста и успехот во изведените акции умешноста во секоја ситуација и борба на Овчаро му се исполнуваше со успех. Овчаро не само сомене што беше присен ами со сите беше пристапен и тактичар, умееше и влиаеше борбен дух и морал кај борците и старешините ~~е~~ создаваше борбен дух другарство и ведрина па макар да беше и најтешка ситуација. Овчаро настојаваше секому даму помогне да го охрабри на нај едноставен начин. Овчаро посебно се гордееше кога слушаше пофалби од Темпо и Апостолски за успешните акции на овчаровци поготово во борби со Бугарите.

Овчаро ме одреди со една десетина да бидиме во заседа на Петрова Гора врањско. Ова заседа мошне успешно заврши, тамо беше сочекана и разбиена цела Бугарска дружина, без наши жртви, со голем плен и заробени војници, ова беше нај-јака тупаница за Бугарската Армија, тука заврши пролетната офанзива во наша полза.

На Свечаностите во одржување на првото заседание на АСНОМ Батаљонот Стиџ Наумов овчаровци беа почасна стража во хорот на трибината. По овие свечаности се разделивме со Овчаро еден дел старешини останаја на тој терен а останалите заминавме да ја формираме седмата македонска бригада на Кожуф пл.

Пофторно со Овчаро се сретнав 1947 год. во Ресен јас го придружував во обикилката на селата: Царев Двор, Дрмени, Подмочани, Крани и Љубојно, каде зборуваше со селаните како нивни Пратеник во Собранието на СРМ.

з а п и с а н о
Митре А. Ангеловски - Саве.

5-3-1989г.

С К О П Ј Е

Овчаро е првиот човек кој сега сподобно време го користите во Патно изготвување со првобитните бугарски и др. единици.

Митре